

foie Børnholmene et vist Tab, et Tab, som jeg imidlertid troer ikke vil vise sig at være saa stort, som man for Diebliffet antager. Men herom skal jeg ikke sige mere; thi den første Fordring, man kan gjøre til en Minister, er, at det ikke maa mærkes paa hans Handlinger, om det end mærkes paa hans Udtale, hvilken Egn af Landet han er fra. — Den Betragtning, som væsentlig har ledet mig ved hvad der med Hensyn til Rønne Skole er foreslaaet, er allerede, dog paa en noget stærkere Maade, end den er antydet i Motiverne og i den tidligere Forestilling, hvor den imidlertid dog er antydet, blevet fremhævet af den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 3die Valgfreds (Steen), den nemlig, at Realeffolunderviisningen ogsaa er af stor Nytte, selv for dem, som have den særlige Hensigt at gaae den saakaldte lærde og studerende Bei. En Anerkjendelse heraf indeholdes fra min Side ikke blot i dette Lovudkast, men i et Tidrum af 20 Aar har jeg omtalt det Samme og søgt at gjøre det gjældende, naturligviis anderledes fra mit Standpunkt end Andre, som vare komne dertil fra et andet Standpunkt. Men jeg beder lagt Mærke til, at jeg i en saa lang Tid, som jeg nys nævnte, har udtalt og søgt at gjøre gjældende den Mening, at de Underviisningsfag i vore Skoler, som specielt betegne den saakaldte lærde Retning, en Retning, som jeg bestemt holder paa har sin Ret og i en passende Udvikling maa være tilstede, skulde indtræde senere, at man skal lade Udskillelsen mellem dem, der vilde forberede sig til Universitetet, og dem, som ikke vilde gaae den Bei, indtræde et Par Aar sildigere end for var Tilfældet, ja i Grunden 3 Aar sildigere end for i Almindelighed var Tilfældet, fordi der forhen var en stor Bestræbelse efter at faae Drengene saa hurtigt og saa tidligt som muligt ind i Latinskolen. Jeg har dernæst ofte gjort opmærksom paa det Samme, som er udtalt af den ærede Folkethingsmand, jeg før nævnte, nemlig, at det meget vel er muligt, at man endog kunde opfatte denne specielle Retning af Dannelsen noget længere, selv om det ikke vilde være beqvemt, og jeg har under mange Forhandlinger gjort opmærksom paa de dygtige Studenter, der ere komne til Universitetet efter at de først havde gennemgaaet f. Ex.

Efterlægtskolens Kursus, og dernæst havde tilføiet, hvad dette Underviisningskursus ikke havde givet. Men jeg anseer det ikke for rigtigt at basere hele Underviisningsformen herpaa; jeg troer, at ligesom der er en anden Retning, der har sin Besoielse, saa er der ogsaa og bør være Skoler, hvori det historiske Grundlag er det overveiende og temmelig tidlig maa træde ind, og jeg troer, at man under særlige Omstændigheder heller ikke maa lade det ude af Betragtningen, at selv den, som vil gaae Universitetsveien, har en god Hjælp hertil ved iforveien med Kraft og Interesse, uden Slaphed, som undertiden findes hos dem, der gaae i de saakaldte Realclasser, fordi de ikke vide Retningen, at tilegne sig hvad der læres i en god Realskole. Saa har han gjort en Deel af det, han skal gjøre, færdigt, kan lægge det nogenlunde til Side og tilføie noget Andet, og det er det, jeg vilde raade mine specielle Landsmænd til at forsøge med Hensyn til deres Sønner, naar den Skoleform, som jeg har foreslaaet, traadte i Live paa Børnholm. Naar den ærede Folkethingsmand har antydet, at der kunde ansættes en Adjunct specielt herfor, saa troer jeg vel, at det i den Stikfelse vilde have sine Banskfæligheder, fordi man maaskee ikke altid, naar det var en embedsmæssig Ansættelse, kunde finde en egnet Personlighed til i denne Stilling at udføre Alt det, der foreses; men naar man tænker sig, at der mellem Skolens Lærere findes nogle, som have den fornødne Dannelse i den Retning, hvormer her er Tale, saa vil der let kunne udrettes Noget ad den private Underviisnings Bei, og det har jeg ogsaa antydet i Motiverne. Jeg er forøvrigt meget tilbøielig til, i Henseende til Bevittsforelsen for Rønne Skoles Nedlæggelse eller Omdannelse, at henholde mig til, hvad der fort, hørt og høgent, fordi jeg just ved denne Sag ikke kunde sige det paa anden Maade, er sagt i Motiverne og i den tidligere nedlagte Forestilling, og lade det overveies under den videre Forhandling af dette Lovforslag, uden nu at forsøge paa at føie Noget til, hvad jeg tidligere har sagt. Jeg maa blot bemærke Et med Hensyn til de saakaldte Forhold, man har paaberaabt sig. Den ene bornholmske Folkethingsmand omtalte nem-